

RADA MINISTRÓW

**USTAWA O ZMIANIE
USTAWY BUDŻETOWEJ
NA ROK 2024**

UZASADNIENIE

Warszawa, październik 2024

SPIS TREŚCI:

Wstęp - uwarunkowania nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024	5
1. Zmiany podstawowych wielkości budżetu państwa w 2024 r.	8
2. Dochody budżetu państwa w 2024 r.	9
3. Wydatki budżetu państwa w 2024 r.	16
4. Zmiany w planach finansowych państwowych funduszy celowych i państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych	25
5. Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa	27

Wstęp – uwarunkowania nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024

Powodami, dla których rząd dokonuje obecnej nowelizacji budżetu państwa na rok 2024, jest zapewnienie jednostkom samorządu terytorialnego (JST) wsparcia finansowego w realizacji ich zadań własnych oraz aktualizacji prognozy dochodów budżetu, która wynika z uwzględnienia dostępnych danych o dotychczasowym wykonaniu i projekcji na ostatni kwartał br.

Jednym z najistotniejszych źródeł dochodów JST są udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT). Zmiany wprowadzone w latach 2019-2022 w przepisach dotyczących tego podatku (reformy w ramach Polskiego Ładu) spowodowały ubytek dochodów JST z tego tytułu. Niekorzystnie na finanse JST wpłynęła także pandemia COVID-19, a w samorządach na południu Polski także powódź, która miała miejsce we wrześniu br. Ponadto wydatki bieżące samorządów zwiększają się corocznie na skutek m.in. inflacji. Prowadzi to do pogarszania się sytuacji finansowej JST i pogłębiania trudności JST w realizacji ich budżetów, a tym samym w realizacji zadań własnych samorządu terytorialnego.

Aby zapewnić JST płynność finansową w roku 2024, bez konieczności wdrażania programów postępowania ostrożnościowego lub naprawczego i w celu umożliwienia jednostkom samorządu terytorialnego dysponowania dodatkowymi środkami w sposób dostosowany do ich aktualnej sytuacji finansowej i potrzeb, w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 zostaną przekazane samorządom dodatkowe środki finansowe w łącznej wysokości 10 mld zł, z czego w wysokości:

- 8,2 mld zł – z tytułu udziału we wpływach z PIT, które – pierwotnie planowane jako dochody budżetu państwa – zostaną przekierowane do JST;
- 1,8 mld zł – z tytułu uzupełnienia subwencji ogólnej.

Jednocześnie, zmiana poziomu prognozowanych dochodów budżetu państwa na rok 2024, w znaczącym stopniu wynika z bieżącej sytuacji makroekonomicznej. Zmiany w porównaniu do scenariusza przyjętego w ustawie budżetowej na rok 2024, które występują głównie w sferze nominalnej gospodarki, wpływają na obniżenie prognozy dochodów budżetowych, poprzez niższy szacunek – od pierwotnie prognozowanej – bazy podatkowej. Ponadto, uwzględniając dane z wykonania budżetu państwa w ostatnich miesiącach oraz aktualne projekcje, można oczekiwać, że w całym 2024 roku dochody będą niższe od planowanych pierwotnie.

Perspektywy dla 2024 roku w zakresie sytuacji makroekonomicznej, determinującej bazę podatkową, uległy pogorszeniu w stosunku do okresu prac nad projektem ustawy budżetowej. Według obecnej prognozy tempo wzrostu PKB w ujęciu nominalnym w 2024 r. wyniesie 6,8%, wobec planowanego w ustawie budżetowej na rok 2024 tempa wzrostu w wysokości 9,5%. Przewidywane w chwili obecnej tempo nominalnego wzrostu spożycia prywatnego wynosi 8,0%, wobec planowanego w ustawie budżetowej na rok 2024 tempa wzrostu w wysokości 10,2%.

W momencie przygotowania prognoz do ustawy budżetowej na rok 2024 przewidywano, że w 2024 r. nastąpi spadek średniorocznej inflacji do 6,6% wobec 12,0% średnio w 2023 r. Dotychczasowy przebieg procesów inflacyjnych w 2024 r. wskazuje na konieczność obniżenia prognozy inflacji na 2024 r. do 3,7% średnio w roku.

Pogorszeniu uległa również ocena wzrostu gospodarczego odnotowanego w 2023 r. Według skorygowanego szacunku GUS, produkt krajowy brutto w 2023 r. wzrósł realnie o 0,1% r/r (poprzednie dane wskazywały na wzrost 0,2% r/r), co było widoczne w istotnie gorszym dla dochodów budżetu w roku bieżącym rozliczeniu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) za 2023 r.

Zmiany w zakresie poszczególnych wielkości dochodów budżetu państwa zostały omówione w dalszej części uzasadnienia w rozdziale 2. Dochody budżetu państwa w 2024 r.

Na zakres oraz tryb dokonywania nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 ma wpływ przede wszystkim zakres proponowanych zmian, jak również powody, dla których zdecydowano o potrzebie dokonania tej nowelizacji. Zmiana ustalonego w ustawie budżetowej na rok 2024 planu dochodów i wydatków budżetu państwa ma zapewnić realne wykonanie ustawy budżetowej w danym roku budżetowym, z uwzględnieniem skutków zdarzeń lub okoliczności niemożliwych do przewidzenia na etapie prac planistycznych dotyczących projektu ustawy budżetowej. Nowelizacja ustawy budżetowej na rok 2024 nie dostosowuje wszystkich pozycji planu do wykonania, są to osobne kategorie procesu budżetowego i służą różnym celom.

Przedłożona nowelizacja ustawy budżetowej na rok 2024 dotyczy aktualizacji prognoz strony dochodowej co wpływa na kwotę ustanowionego w tej ustawie maksymalnego poziomu deficytu budżetu państwa. Podkreślić przy tym należy, że planowany deficyt budżetu państwa jest jego limitem wg. stanu na dzień 31 grudnia danego roku.

Kwota wydatków zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2024 w przedkładanej nowelizacji per saldo pozostaje na niezmienionym poziomie. Projekt nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 zakłada jedynie przesunięcia pomiędzy poszczególnymi częściami budżetowymi w ramach tej samej łącznej kwoty wydatków budżetu państwa.

Bez zmiany pozostaje także kwota planowanych wydatków stabilizującej reguły wydatkowej na rok 2024, obliczona zgodnie z art. 112aa ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.) oraz kwota limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3 przedmiotowej ustawy.

Kwoty wydatków budżetu państwa ujęte w ustawie budżetowej, zgodnie z przepisami art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o z dnia 27 sierpnia 2009 r. finansach publicznych, stanowią nieprzekraczalny limit i tym samym określają dysponentom części budżetowych górny pułap ich możliwości wydatkowych.

W trakcie prac nad nowelizacją ustawy budżetowej na rok 2024, co do zasady, nie można w pełni przewidzieć, czy lub ewentualnie w jakim stopniu środki na wydatki ujęte w ustawie budżetowej na rok 2024 nie zostaną wykorzystane do końca roku. Plan wydatków zawartych w ustawie budżetowej jest limitem wydatków możliwym do wykorzystania do końca roku przez poszczególnych dysponentów. Jednakże podkreślić należy, że praktyka budżetowa pokazuje, że realizacja strony wydatkowej budżetu państwa wiąże się corocznie z powstawaniem oszczędności w wydatkach przy końcu roku. Wiele z tych oszczędności ma charakter naturalny i nie jest związana z brakiem realizacji konkretnych zaplanowanych zadań – a jedynie wynika z ich niższych kosztów realizacji niż planowano, np.: oszczędności w ramach niższego zapotrzebowania na dotacje z budżetu państwa lub niższe wydatki związane z oszczędnościami w ramach realizowanych procedur przetargowych.

W toku wykonywania budżetu dysponentów części budżetowych obowiązują określone w art. 162 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych zasady gospodarki finansowej, w tym m. in. zasada racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem warunku uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Powyższe działania oraz inne czynniki obiektywne powodują, iż corocznie powstają tzw. naturalne oszczędności wydatków wynikające z realizacji zadań w kwotach niższych niż pierwotnie zakładano. Dysponenci części budżetowych, sprawujący zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych, w przypadku stwierdzenia opóźnień w realizacji zadań, nadmiaru posiadanych środków albo niegospodarności w określonych jednostkach, czy też naruszenia zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art. 162 tej ustawy podejmują – zgodnie z art. 177 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – decyzje o blokowaniu planowanych wydatków.

Potwierdzają to aktualne dane sprawozdawcze i szacunkowe o wydatkach budżetu państwa w skali całego 2024 r. Wydatki te w niektórych częściach budżetowych, a przede wszystkim w części 83 – rezerwy celowe – w związku z upływem daty, do której mogą być podzielone – będą niższe od zakładanych w ustawie budżetowej na rok 2024, co pozwala przekierować te środki na inne obszary, w tym z tytułu uzupełnienia subwencji ogólnej JST.

Wobec powyższego w przedkładanej nowelizacji dokonano rewizji podstawowych parametrów budżetowych, w tym w zakresie kwoty dochodów oraz maksymalnej wielkości deficytu na koniec 2024 roku.

1. Zmiany podstawowych wielkości budżetu państwa w 2024 r.

W projekcie ustawy o zmianie ustawy budżetowej na rok 2024 w zakresie środków krajowych zaplanowano:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa 2024	Zmiana (4-2)	Projekt nowelizacji 2024
	w tys. zł		
1	2	3	4
Dochody ogółem	682.375.747	-56.300.000	626.075.747
Wydatki ogółem	866.375.747		866.375.747
Deficyt	184.000.000	56.300.000	240.300.000
Kwota wydatków (art. 112aa ust.1 ufp)	1.703.995.918		1.703.995.918
Limit wydatków (art. 112aa ust. 3 ufp)	1.319.104.776		1.319.104.776

Zmiany w zakresie poszczególnych wielkości budżetu państwa zostały omówione w dalszej części uzasadnienia w rozdziale 3. *Wydatki budżetu państwa w 2024 r.*

W związku ze zmianami wydatków w poszczególnych częściach budżetu państwa dotyczącymi transferów do państwowych funduszy celowych oraz państwowych osób prawnych zmianie uległy również plany finansowe wybranych jednostek. Opis zmian przedstawiono w rozdziale 4. *Zmiany w planach finansowych państwowych funduszy celowych i państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.*

Ponadto, w art. 1 pkt 3 części tekstowej projektu ustawy o zmianie ustawy budżetowej na rok 2024, podwyższono do 500.000 tys. zł limit pożyczek ze środków budżetu państwa dla JST w ramach postępowania naprawczego lub ostrożnościowego. Udzielanie tych pożyczek (zgodnie z art. 115 w związku z art. 224 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych) stanowi istotny element polityki rządu ukierunkowanej na restrukturyzację zobowiązań JST. Zwiększenie wyniku z aktualnie zgłaszanego zapotrzebowania na środki pożyczkowe.

2. Dochody budżetu państwa w 2024 r.

Odmienne od pierwotnej prognozy zawartej w ustawie budżetowej na rok 2024 kształtowanie się procesów inflacyjnych oznacza znaczącą rewizję scenariusza makroekonomicznego w ujęciu nominalnym. Według obecnej prognozy tempo wzrostu PKB w ujęciu nominalnym w 2024 r. wyniesie 6,8%, wobec planowanego w ustawie budżetowej na rok 2024 wzrostu w wysokości 9,5%. Przewidywane w chwili obecnej tempo wzrostu spożycia prywatnego wynosi 8,0%, wobec planowanego w ustawie budżetowej na rok 2024 wzrostu w wysokości 10,2%. Rewizja scenariusza makroekonomicznego pociąga za sobą konieczność zrewidowania prognoz w zakresie dochodów budżetu państwa.

W momencie przygotowania prognoz do ustawy budżetowej na rok 2024 przewidywano, że w 2024 r. nastąpi spadek średniorocznej inflacji do 6,6% wobec 12,0% średnio w 2023 r. Dotychczasowy przebieg procesów inflacyjnych w 2024 r. wskazuje jednak na konieczność obniżenia prognozy inflacji na 2024 r. do 3,7% średnio w roku.

Na poziom dochodów podatkowych budżetu państwa oddziałują głównie procesy nominalne. Większość dochodów podatkowych jest gromadzona z podatków, które co do zasady pobierane są od wartości. Przykładem takich dochodów budżetowych jest podatek VAT, jak również podatki dochodowe - PIT i CIT, w przypadku których wysokość wpływów zależy od nominalnej wielkości podstawy opodatkowania. W przypadku podatku akcyzowego sytuacja jest nieco inna. Z uwagi na fakt, że podatek akcyzowy w zdecydowanej większości przypadków pobierany jest od ilości towarów akcyzowych, na wielkość wpływów z tego podatku wpływ ma w większym stopniu realna sfera gospodarki.

Na dochody budżetu państwa z tytułu podatku PIT, CIT oraz VAT w 2024 r. wpływa również przesunięcie terminu płatności podatku dla podatników dotkniętych skutkami powodzi, która we wrześniu 2024 r. nawiedziła południe Polski. Skutkować to będzie przesunięciem na kolejny rok płatności należnych zaliczek za 2024 r.

Analiza dotychczasowego wykonania dochodów budżetu państwa wskazuje, że w 2024 r. dochody budżetu państwa nie zostaną zrealizowane w wysokościach prognozowanych w ustawie budżetowej na rok 2024. Zmiany prognoz dochodów budżetu państwa w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2024 dotyczą następujących tytułów:

Podatek od towarów i usług (VAT)

Przewiduje się, że dochody z podatku VAT w 2024 r. wyniosą 293.500.000 tys. zł, tj. mniej o 22.925.000 tys. zł (7,2%) w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2024. Głównym powodem niewykonania prognozy dochodów w 2024 r. jest znacząco mniej korzystny, z punktu widzenia realizacji dochodów z VAT, nominalny wzrost spożycia prywatnego.

Podatek akcyzowy

Przewiduje się, że dochody z podatku akcyzowego w 2024 r. wyniosą 90.311.000 tys. zł, tj. więcej o 1.342.000 tys. zł (1,5%) w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2024.

W zakresie podatku akcyzowego należy zauważyć, że aktualne prognozy wskaźników makroekonomicznych (główne indykatory bazy podatkowej podatku akcyzowego) są wyższe w porównaniu z prognozami z ustawy budżetowej na rok 2024. Prognoza wzrostu PKB realnego na 2024 r. wynosi 3,1% w stosunku do 3,0% w ustawie budżetowej na rok 2024, natomiast prognoza wzrostu spożycia prywatnego realnego na 2024 r. wynosi 4,2% w porównaniu do 3,3% w ustawie budżetowej na rok 2024.

Prognozuje się, że wyższe w porównaniu z ustawą budżetową na rok 2024 będą dochody z akcyzy od samochodów osobowych. Spodziewane są również wyższe dochody z opodatkowania paliw silnikowych, energii elektrycznej, wyrobów nowatorskich i płynu do papierosów elektronicznych. Niższe wpływy natomiast spodziewane są w przypadku akcyzy od piwa.

Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

Przewiduje się, że dochody z podatku CIT w 2024 r. wyniosą 58.556.935 tys. zł, tj. mniej o 11.480.470 tys. zł (16,4%) w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2024.

W przypadku podatku CIT prognozowane niewykonanie dochodów zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2024 wynika z:

- negatywnego w ujęciu r/r efektu rozliczenia rocznego podatku za 2023 r.; saldo tego rozliczenia było o ok. 6 mld zł niższe niż saldo rozliczenia rocznego za 2022 r. – wpływającego na dochody z CIT w 2023 r.;
- pogorszenia się wyników finansowych przedsiębiorstw, zwłaszcza przedsiębiorstw niefinansowych (w I półroczu 2024 r. zysk brutto przedsiębiorstw niefinansowych badanych przez GUS spadł o 20,7% r/r, strata brutto wzrosła zaś o 20,6% r/r). Wynik finansowy banków (wg KNF) wzrósł o 17,7% r/r., co spowodowane jest m.in. jednymi z najwyższych nominalnych stóp procentowych w UE i wysokim wzrostem kosztów pracy. Dodatkowo negatywnie na wyniki finansowe przedsiębiorstw wpływa słaby popyt na towary eksportowe zgłaszany przez naszych głównych partnerów handlowych. Prognozy eksportu w ujęciu nominalnym zostały zrewidowane w dół z 6,8% wzrostu r/r do 1,3%. Pogorszenie się kondycji przedsiębiorstw przekłada się bezpośrednio na wysokość wpływów z podatku CIT.

Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

Przewiduje się, że dochody z podatku PIT w 2024 r. wyniosą 97.745.431 tys. zł, tj. mniej o 11.460.349 tys. zł (10,5%) w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2024. Jest to

przede wszystkim skutek decyzji o jednorazowym przekazaniu JST z budżetu państwa dodatkowych ok. 8.216.795 tys. zł z tytułu udziału w dochodach z PIT. Obecna prognoza uwzględnia również niższe o ok. 1,9 mld zł od prognozowanego wykonanie dochodów w okresie styczeń-wrzesień, będące skutkiem przede wszystkim niższego wykonania dochodów z PIT od podatników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.

Słabsze wykonanie oraz obniżenie prognozy dochodów z PIT na 2024 r. wynika przede wszystkim z niższej niż prognozowano dynamiki zaliczek opłacanych według liniowej 19% stawki. Obniżenie prognozowanego nominalnego tempa wzrostu PKB negatywnie wpłynęło na wykonanie dochodów w pierwszych miesiącach roku i w związku z tym skutkuje obniżeniem prognozy całorocznych dochodów podatkowych. Dodatkowo szacunkowa liczba podatników odprowadzających w ciągu roku zaliczki według 19% stawki liniowej jest niższa w porównaniu z rokiem poprzedzającym. Jest to kolejny rok, począwszy od 2022 r., kiedy liczba przedsiębiorców opłacających zaliczki według liniowej 19% stawki maleje.

W porównaniu z prognozą z etapu ustawy budżetowej na 2024 r. obniżono również prognozowane dochody podatkowe ze skali podatkowej. Podobnie jak w przypadku liniowej 19% stawki, jest to skutek słabszego niż prognozowano wykonania zaliczek z tej kategorii PIT w okresie styczeń-wrzesień 2024 r., głównie w zakresie szacunkowych wartości zaliczek pobieranych od dochodów osiągniętych z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Podwyższeniu uległa natomiast prognozowana kwota dochodów podatkowych z ryczału od przychodów z odsetek oraz z pozostałych ryczałów. Jest to wynikiem lepszych niż prognozowano szacunkowych dochodów z zaliczek ze zryczałtowanego podatku dochodowego od wypłaconych dywidend w okresie styczeń-wrzesień 2024 r.

Na podobnym poziomie, w porównaniu z poziomem z etapu ustawy budżetowej na rok 2024, kształtują się prognozowane kwoty dochodów z ryczału od przychodów ewidencjonowanych oraz z podatku od dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych.

Podatek od gier

W porównaniu z prognozą z etapu ustawy budżetowej na rok 2024, podwyższono prognozowane dochody podatkowe z podatku od gier o 300.000 tys. zł do wysokości 5.000.000 tys. zł. Przyczyną większej niż pierwotnie zakładano prognozy podatku jest m.in. zaobserwowana wyższa dynamika deklarowanych wpływów podatkowych z tego tytułu w okresie styczeń-wrzesień 2024 r.

Podatek od wydobycia niektórych kopalin

Uwzględniając obecne wykonanie dochodów z podatku od wydobycia niektórych kopalin (3 mld zł wg danych wstępnych za 9 miesięcy br.) oraz zakładając utrzymanie się obecnego trendu dochodów do końca 2024 roku, szacuje się, że wykonanie na koniec roku

będzie wyższe o 200.000 tys. zł w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2024, tj. wyniesie 3.900.000 tys. zł.

Podatek od sprzedaży detalicznej

Przewiduje się, że dochody z podatku od sprzedaży detalicznej w 2024 r. wyniosą 4.342.460 tys. zł, tj. mniej o 287.540 tys. zł (6,2%) w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2024. Prognoza uwzględnia dotychczasowe wykonanie dochodów z tego tytułu oraz fakt, że w obecnym roku wzrost cen dóbr i usług konsumpcyjnych będzie niższy niż pierwotnie planowano.

Dochody niepodatkowe

Dochody niepodatkowe ulegają zmianie w następujących tytułach:

- dywidendy i wpłaty z zysku

W zakresie dochodów budżetu państwa z tytułu dywidend dokonano aktualizacji przewidywanych kwot wpłat od spółek z udziałem Skarbu Państwa. Prognozuje się, że wykonanie dochodów z dywidend w 2024 r. wyniesie 3.854.275 tys. zł i będzie wyższe niż określono na etapie ustawy budżetowej na 2024 r. o ok. 25,5%. Wzrost planowanych dochodów wynika głównie ze zrealizowanej wpłaty przez PKO B.P. S.A. na poziomie wyższym w stosunku do zakładanej.

W obecnej prognozie uwzględniono także nieplanowaną w ustawie budżetowej na rok 2024 wpłatę z Banku Gospodarstwa Krajowego.

- wpłaty z zysku z NBP

W przypadku dochodów niepodatkowych głównymi powodami oczekiwanej niższej ich realizacji jest brak planowanej przez Narodowy Bank Polski (NBP) wpłaty z zysku (6 mld zł). Pomimo przedstawionej przez NBP informacji o wpłacie zysku NBP do budżetu, NBP nie dokonał wpłaty z uwagi na ujemny wynik finansowy, który wyniósł za 2023 r. 20.800.024,0 tys. zł.

- cło

Prognozuje się, że niższe w porównaniu z ustawą budżetową na rok 2024 będą dochody z cła. Przewidywane wykonanie dochodów z cła w 2024 r. wyniesie 6.849.000 tys. zł i będzie niższe o 20,9% od kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2024 (8.659.000 tys. zł).

Prognozowany w 2024 r. spadek dochodów z cła wynika z przyjętych, zgodnych z projekcją makroekonomiczną, następujących wskaźników, które determinują dochody z cła:

- prognozowany import spoza obszaru krajów Unii Europejskiej – 176.316 mln EUR,
- średni kurs złotego – 4,30 PLN/EUR,
- stawka celna na poziomie 0,90%.

- dochody z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych

Dochody budżetu państwa ze sprzedaży uprawnień do emisji będą niższe od planowanych w ustawie budżetowej na rok 2024 o ok. 8,8 mld zł z uwagi na to, że średnia ważona cena uprawnień do emisji na aukcjach w okresie styczeń-wrzesień zarówno w walucie oryginalnej – euro – jak i w złotych była znacząco niższa od wartości przyjętej na etapie planowania ustawy budżetowej. Różnica ta w złotych przekracza 1/3. Nie ma też przesłanek, aby w pozostałym do końca roku okresie cena ta ulec miała znaczącemu wzrostowi.

- dochody z obsługi długu Skarbu Państwa

Aktualna prognoza dochodów z obsługi długu Skarbu Państwa przewiduje wpływy wyższe niż planowano na etapie ustawy budżetowej na rok 2024 o 1.573.552 tys. zł. Zwiększenie prognozy jest wypadkową zmniejszenia dochodów w części krajowej (dostosowanie struktury sprzedawanych skarbowych papierów wartościowych do bieżącej sytuacji rynkowej i budżetowej) oraz zwiększenia w części zagranicznej (wyższy poziom środków na rachunku walutowym).

- dochody Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) z tytułu m.in. wpływów z dystrybucji częstotliwości

Zmianie uległy planowane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej dochody z tytułu dystrybucji częstotliwości. Zmniejszenie o 1.802.997 tys. zł jest wynikiem przesunięcia na 2025 r. planowanych wpływów z aukcji częstotliwości z pasma 700 MHz (2.313.187 tys. zł) oraz pasma 800 MHz (914.000 tys. zł). Dodatkowo uwzględniono uzyskane w 2024 r. nieplanowane dochody z tytułu aukcji częstotliwości z pasma 3400-3800 MHz (1.424.190 tys. zł). Dochody z tego tytułu ujęte były w planie dochodów na rok 2023 i zostały częściowo zrealizowane w 2024 r. w przywołanej wysokości.

- dochody w części 33 – Rozwój wsi

Dochody planowane w części 33 uległy zwiększeniu o kwotę 1.777.239 tys. zł, w związku z przekazaniem do budżetu państwa, w wysokości wyższej niż planowano, nadwyżki środków finansowych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wraz z Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa, na podstawie art. 22 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz art. 20 ust. 5c ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 589, z

późn. zm.). Dochody z tego tytułu ujęte zostały w planie dochodów na 2024 r. w kwocie 30.000 tys. zł.

- odsetki od lokat

Dokonano aktualizacji prognozy dochodów z tytułu odsetek od lokat wolnych środków budżetowych. Kwoty odsetek od lokat ujęte w planie finansowym szacowane były na podstawie analizy danych z lat poprzednich oraz wskaźników makroekonomicznych. Znacznie wyższe wykonanie planu dochodów z tytułu odsetek od lokat terminowych wynika z większej ilości wolnych środków dostępnych na centralnym rachunku bieżącym budżetu państwa oraz obowiązujących stóp procentowych ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej Narodowego Banku Polskiego, które nie uległy zmianie od 5 października 2023 r.

- wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat oraz nieterminowe rozliczenia

Dokonano aktualizacji prognozy wpłat z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat. Przyczyną niższej niż pierwotnie zakładano prognozy wpłat z odsetek jest m.in. zaobserwowana wyższa dynamika odsetek od nieterminowych rozliczeń, płaconych przez urzędy obsługujące organy podatkowe w okresie styczeń-sierpień 2024 r.

Tabela. Dochody budżetu państwa w 2024 r.

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa 2024	Zmiana	Projekt nowelizacji 2024
	w tys. zł		
1	2	3	4(3-2)
DOCHODY OGÓŁEM	682.375.747	-56.300.000	626.075.747
1. Dochody podatkowe	603.917.185	-44.311.359	559.605.826
1.1. Podatek od towarów i usług	316.425.000	-22.925.000	293.500.000
1.2. Podatek akcyzowy	88.969.000	1.342.000	90.311.000
1.3. Podatek od gier	4.700.000	300.000	5.000.000
1.4. Podatek dochodowy od osób prawnych	70.037.405	-11.480.470	58.556.935
1.5. Podatek dochodowy od osób fizycznych	109.205.780	-11.460.349	97.745.431
1.6. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	3.700.000	200.000	3.900.000
1.7. Podatek od niektórych instytucji finansowych	6.250.000	0	6.250.000
1.8. Podatek od sprzedaży detalicznej	4.630.000	-287.540	4.342.460
2. Dochody niepodatkowe	74.534.657	-11.988.641	62.546.016
2.1. Dywidendy i wpłaty z zysku	3.070.698	2.359.577	5.430.275
2.2. Wpłaty z zysku z Narodowego Banku Polskiego	6.000.000	-6.000.000	0
2.3. Cło	8.659.000	-1.810.000	6.849.000
2.4. Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe	51.816.320	-6.538.218	45.278.102
2.5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	4.988.639	0	4.988.639
3. Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi	3.923.905	0	3.923.905

3. Wydatki budżetu państwa w 2024 r.

W ustawie budżetowej na rok 2024, wydatki budżetu państwa zaplanowane zostały w wysokości 866.375.747 tys. zł. Projekt nowelizacji zakłada jedynie przesunięcia pomiędzy poszczególnymi częściami budżetowymi w ramach tej samej łącznej kwoty wydatków budżetu państwa. Zmiany prezentuje poniższa tabela.

Część		Ustawa budżetowa 2024	Zmiana	Projekt nowelizacji 2024
		w tys. zł		
	1	2	3	4
	Razem	866.375.747		866.375.747
01	Kancelaria Prezydenta RP	274.281		274.281
02	Kancelaria Sejmu	765.283		765.283
03	Kancelaria Senatu	182.851		182.851
04	Sąd Najwyższy	269.742		269.742
05	Naczelny Sąd Administracyjny	876.120		876.120
06	Trybunał Konstytucyjny	57.186		57.186
07	Najwyższa Izba Kontroli	441.130		441.130
08	Rzecznik Praw Obywatelskich	76.159		76.159
09	Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	91.164		91.164
10	Urząd Ochrony Danych Osobowych	54.828		54.828
11	Krajowe Biuro Wyborcze	102.556		102.556
12	Państwowa Inspekcja Pracy	551.478		551.478
13	Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	581.583		581.583
14	Rzecznik Praw Dziecka	31.004		31.004
15	Sądy powszechne	15.231.931		15.231.931
16	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	2.078.380		2.078.380
17	Administracja publiczna	48.316		48.316
18	Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo	2.533.740		2.533.740
19	Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe	14.010.412		14.010.412
20	Gospodarka	967.522		967.522
21	Gospodarka morska	1.419.562		1.419.562
22	Gospodarka wodna	1.649.864		1.649.864
23	Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej	43.332		43.332
24	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	8.160.849		8.160.849
25	Kultura fizyczna	2.568.522	-2.000	2.566.522
26	Łączność	8.661		8.661
27	Informatyzacja	1.676.505	-21.600	1.654.905
28	Szkolnictwo wyższe i nauka	31.349.947	69.600	31.419.547
29	Obrona narodowa	117.519.821		117.519.821
30	Oświata i wychowanie	785.929		785.929
31	Praca	632.584		632.584
32	Rolnictwo	2.550.550		2.550.550
33	Rozwój wsi	5.985.008		5.985.008
34	Rozwój regionalny	2.867.680		2.867.680

Część		Ustawa budżetowa 2024	Zmiana	Projekt nowelizacji 2024
		w tys. zł		
1		2	3	4
35	Rynki rolne	76.231		76.231
37	Sprawiedliwość	9.512.392		9.512.392
39	Transport	17.217.453		17.217.453
40	Turystyka	114.997	2.000	116.997
41	Środowisko	631.203		631.203
42	Sprawy wewnętrzne	42.932.523		42.932.523
43	Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	284.857		284.857
44	Zabezpieczenie społeczne	3.948.195		3.948.195
45	Sprawy zagraniczne	3.223.772		3.223.772
46	Zdrowie	27.362.788	1.200.000	28.562.788
47	Energia	173.983		173.983
48	Gospodarka złożami kopalin	2.385.458		2.385.458
49	Urząd Zamówień Publicznych	50.592		50.592
50	Urząd Regulacji Energetyki	89.542		89.542
51	Klimat	466.531		466.531
52	Krajowa Rada Sądownictwa	24.938		24.938
53	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	173.306		173.306
54	Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	390.065		390.065
55	Aktywa państwowe	100.099		100.099
56	Centralne Biuro Antykorupcyjne	312.185		312.185
57	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego	844.288		844.288
58	Główny Urząd Statystyczny	734.393		734.393
59	Agencja Wywiadu	329.864		329.864
60	Wyższy Urząd Górniczy	89.794		89.794
61	Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej	98.938		98.938
62	Rybołówstwo	122.163		122.163
63	Rodzina	63.132		63.132
64	Główny Urząd Miar	232.054		232.054
65	Polski Komitet Normalizacyjny	46.772		46.772
66	Rzecznik Praw Pacjenta	26.699		26.699
67	Polska Akademia Nauk	122.083		122.083
68	Państwowa Agencja Atomistyki	50.925		50.925
69	Żegluga Śródlądowa	43.976		43.976
71	Urząd Transportu Kolejowego	70.636		70.636
72	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	27.427.610	620.000	28.047.610
73	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	180.495.239		180.495.239
74	Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej	85.424		85.424
75	Rządowe Centrum Legislacji	46.625		46.625
76	Urząd Komunikacji Elektronicznej	149.477		149.477
79	Obsługa długu Skarbu Państwa	66.500.000		66.500.000
80	Regionalne izby obrachunkowe	186.811		186.811
81	Rezerwa ogólna	649.022		649.022
82	Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	117.935.031	1.783.206	119.718.237
83	Rezerwy celowe	65.018.887	-3.101.206	61.917.681
84	Środki własne Unii Europejskiej	34.460.060	-550.000	33.910.060

Część		Ustawa budżetowa 2024	Zmiana	Projekt nowelizacji 2024
		w tys. zł		
1		2	3	4
85	Województwa	39.731.215		39.731.215
86	Samorządowe Kolegia Odwoławcze	189.448		189.448
88	Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury	4.667.614		4.667.614
89	Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15	16.633		16.633
90	Akademia Kopernikańska	25.344		25.344

W związku z tym, iż układ zadaniowy powinien zapewniać pełne odzwierciedlenie treści ustawy budżetowej na rok 2024 – zgodnie z uwarunkowaniami metodologicznymi funkcjonowania budżetu zadaniowego, po uchwaleniu i ogłoszeniu zmiany tej ustawy niezbędne będzie ponowne, analogiczne do procedury pierwotnej, dostosowanie układu zadaniowego, do treści prawnie wiążącej zmiany ustawy budżetowej na rok 2024.

Dostosowanie takie, w zakresie części finansowej zadaniowego układu wydatków będzie wykonane w takim zakresie, w jakim dokonane zostaną zmiany wydatków w ustawie budżetowej na rok 2024. Natomiast zmiany treści układu zadaniowego w zakresie części tzw. sprawnościowej (tj. dotyczącej celów i mierników) zostaną uwzględnione, jeżeli (zgodnie z analizą oraz oceną dysponentów) ww. zmiany w części finansowej będą miały faktyczny oraz wymierny wpływ m.in. na planowaną dotychczas wartość stosowanych mierników.

Zestawienie zmian w układzie zadaniowym (zarówno w części finansowej jak też sprawnościowej) wynikające z przedmiotowej nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 w związku z jej uchwaleniem i ogłoszeniem, zostanie zaprezentowane w Informacji o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym w 2024 r.

Zwiększenia wydatków budżetowych

Część 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka

W ustawie budżetowej na rok 2024 w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka zaplanowano wydatki w kwocie 31.349.947 tys. zł, w tym na dotacje i subwencje 28.737.181 tys. zł.

W projekcie nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 przewidziano zwiększenie planu wydatków części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka o 69.600 tys. zł z przeznaczeniem na subwencję dla Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w celu wsparcia finansowego realizacji projektu dotyczącego Budowy w Polsce Fabryki Sztucznej Inteligencji.

Środki zostały przeniesione z części 27 – Informatyzacja.

Po dokonaniu powyższej zmiany wydatki w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka zwiększą się do kwoty 31.419.547 tys. zł, w tym dotacje i subwencje do wysokości 28.806.781 tys. zł.

Część 40 – Turystyka

W ustawie budżetowej na rok 2024 w części 40 – Turystyka zaplanowano wydatki w kwocie 114.997 tys. zł, z tego dotacje podmiotowe w wysokości 88.113 tys. zł.

W projekcie nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 przewidziano zwiększenie wydatków w tej części o kwotę 2.000 tys. zł w całości w ramach dotacji i subwencji z jednoczesnym zmniejszeniem o tę kwotę wydatków w ramach dotacji i subwencji w części 25 – Kultura fizyczna.

Zmiana poziomu wydatków dotyczy zwiększenia dotacji podmiotowej z budżetu państwa dla Polskiej Organizacji Turystycznej w celu zabezpieczenia środków na podjęcie działań związanych z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom powodzi w zakresie promowania atrakcyjności turystycznej i dostępności oferty turystycznej w części Polski dotkniętej powodzią.

Po dokonaniu powyższej zmiany wydatki w części 40 – Turystyka zwiększą się do kwoty 116.997 tys. zł, w tym dotacje podmiotowe do wysokości 90.113 tys. zł.

Część 46 – Zdrowie

Zidentyfikowane w części 83 – Rezerwy celowe naturalne oszczędności powstałe w związku z upływem ustawowego terminu ich podziału, pozwoliły na przekierowanie tych środków do części 46 – Zdrowie i zwiększenie planu wydatków w tej części o 1,2 mld zł z przeznaczeniem na dotację podmiotową dla Narodowego Funduszu Zdrowia. Zwiększenie to jest konieczne w celu zapewnienia zabezpieczenia przez NFZ sfinansowania niezbędnych świadczeń opieki zdrowotnej w 2024 r.

Niedobór ten jest związany w szczególności ze zwiększeniem kosztów NFZ w związku z regulacjami ustawy z dnia 26 maja 2022 r. o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1352).

Pomimo podjętych szeroko zakrojonych działań dotyczących przeniesienia wszelkich zidentyfikowanych oszczędności w puli środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego ds. zdrowia, zgodnie z art.131d ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.) wymagane jest dodatkowe zwiększenie środków w budżecie Ministra Zdrowia o kwotę 1.200.000 tys. zł w celu ich przeznaczenia na zwiększenie dotacji podmiotowej dla Narodowego Funduszu Zdrowia.

Środki ujęte w aktualnym planie finansowym NFZ na 2024 r. przeznaczone na finansowanie szeroko rozumianych kosztów świadczeń opieki zdrowotnej (187.334 mln zł) są o 24.544 mln zł, tj. o 15,1% wyższe od kosztów poniesionych na te cele w 2023 r. (162.790 mln zł).

Część 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

W ustawie budżetowej na rok 2024 w części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zaplanowano wydatki w kwocie 27.427.610 tys. zł, z tego dotacje i subwencje 24.202.788 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych 3.224.817 tys. zł oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych 5 tys. zł.

Zidentyfikowane w części 83 – Rezerwy celowe naturalne oszczędności powstałe w związku z upływem ustawowego terminu ich podziału, pozwoliły na przekierowanie tych środków do części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o kwotę 620.000 tys. zł (w całości w ramach dotacji i subwencji).

Zmiana poziomu wydatków wystąpiła w zakresie zwiększenia dotacji z budżetu państwa dla Funduszu Emerytalno-Rentowego (FER) w związku z wyższym zapotrzebowaniem na uzupełniające środki dotacyjne dla FER przede wszystkim na skutek większej niż to pierwotnie planowano na etapie opracowywania projektu planu finansowego FER na 2024 rok liczby osób pobierających emeryturę rolniczą. Wzrost liczby świadczeniobiorców jest m.in. skutkiem funkcjonowania ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2022 r. poz. 1155), która zniósła konieczność spełnienia warunku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej w celu uzyskania przedmiotowego świadczenia w warunkach utrzymującego się wyżu demograficznego wśród świadczeniobiorców.

Po dokonaniu powyższej zmiany wydatki w części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zwiększą się do kwoty 28.047.610 tys. zł, w tym dotacje i subwencje do wysokości 24.822.788 tys. zł.

Część 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego

Zidentyfikowane w części 83 – Rezerwy celowe naturalne oszczędności powstałe w związku z upływem ustawowego terminu ich podziału, pozwoliły na przekierowanie środków w wysokości 1.783.206 tys. zł do części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego. Środki te przeznaczone będą na uzupełnienie subwencji ogólnej dla JST, w celu wsparcia finansowego realizacji zadań samorządowych.

Kwota 1.783.206 tys. zł jest częścią dodatkowych środków finansowych dla samorządów w roku 2024, w łącznej wysokości 10 mld zł. Przy czym podstawową formą wsparcia finansowego samorządów w 2024 roku będą dochody z tytułu udziału w PIT. Zasady ustalania dodatkowych dochodów określi znowelizowana ustawa z dnia 16 stycznia 2024 r.

o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 (Dz. U. poz. 123, z późn. zm.). Jednocześnie przewiduje się kwoty gwarantowane dla gmin, powiatów i województw, których wysokość jest zależna od liczby mieszkańców. Jeżeli dodatkowe dochody danej jednostki z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych będą niższe od kwoty gwarantowanej, to otrzyma ona dodatkowe dochody w postaci uzupełnienia subwencji ogólnej, w wysokości zapewniającej osiągnięcie tej kwoty. Dlatego konieczne jest zwiększenie wydatków w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego.

Zmniejszenia wydatków budżetowych

Część 25 – Kultura fizyczna

W ustawie budżetowej na rok 2024 w części 25 – Kultura fizyczna zaplanowano wydatki w kwocie 2.568.522 tys. zł, z tego na dotację celową dla Polskiej Organizacji Turystycznej na promocję Polski przez polskich sportowców lub kluby sportowe w sportach drużynowych uczestniczące we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polskie związki sportowe oraz biorące udział w międzynarodowych rozgrywkach sportowych 60.000 tys. zł.

W projekcie nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 przewidziano zmniejszenie wydatków w tej części o kwotę 2.000 tys. zł w całości w ramach dotacji i subwencji z jednoczesnym zwiększeniem o tę kwotę dotacji i subwencji w części 40 – Turystyka.

Po dokonaniu powyższej zmiany wydatki w części 25 – Kultura fizyczna zmniejszą się do kwoty 2.566.522 tys. zł, w tym dotacje na promocję Polski przez polskich sportowców lub kluby sportowe w sportach drużynowych uczestniczące we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polskie związki sportowe oraz biorące udział w międzynarodowych rozgrywkach sportowych do wysokości 58.000 tys. zł.

Część 27 – Informatyzacja

W ustawie budżetowej na rok 2024 w części 27 – Informatyzacja zaplanowano wydatki w kwocie 1.676.505 tys. zł, z tego dotacje i subwencje 548.028 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych 4.065 tys. zł, wydatki bieżące jednostek budżetowych 868.827 tys. zł, wydatki majątkowe 105.705 tys. zł oraz współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej 149.880 tys. zł.

W projekcie nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024 przewidziano zmniejszenie wydatków w tej części per saldo o kwotę 21.600 tys. zł. Wynika to ze:

- zwiększenia dotacji i subwencji o kwotę 48.000 tys. zł
- zmniejszenia wydatków bieżących jednostek budżetowych o kwotę 69.600 tys. zł.

Zmiana poziomu wydatków wystąpiła w zakresie zwiększenia dotacji z budżetu państwa dla Funduszu Cyberbezpieczeństwa o kwotę 73.351 tys. zł. z przeznaczeniem na finansowanie świadczenia teleinformatycznego osobom realizującym zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa, przy jednoczesnym zmniejszeniu dotacji na realizację innych zadań w tej części w wysokości 25.351 tys. zł. Zwiększenie dotacji dla funduszu nastąpiło w związku z większym zapotrzebowaniem, niż pierwotnie zakładano na świadczenie teleinformatyczne. Powyższe działanie jest możliwe w związku z nowelizacją ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o szczególnych zasadach wynagradzania osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 667, z późn. zm.), w której został zwiększony maksymalny limit wydatków z budżetu państwa na ten cel. Natomiast zmniejszenie wydatków bieżących w tej części w wysokości 69.600 tys. nastąpiło w związku z niższą niż planowano realizacją zadań związanych z obsługą i utrzymaniem systemów państwowych szacowanych na etapie opracowywania ustawy budżetowej na rok 2024. Przeniesiono te środki do części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka z przeznaczeniem na inwestycję w Fabrykę Sztucznej Inteligencji.

Po dokonaniu powyższych zmian wydatki w części 27 – Informatyzacja zmniejszyły się ogółem do kwoty 1.654.905 tys. zł, w tym dotacje i subwencje zwiększyły się do wysokości 596.028 tys. zł, a wydatki bieżące jednostek budżetowych zmniejszyły się do wysokości 799.227 tys. zł

Część 83 – Rezerwy celowe

Rezerwy celowe	Ustawa budżetowa 2024	Zmiana	Projekt nowelizacji 2024
	w tys. zł		
1	2	3	4
poz. 44 - Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych	1.475.413	-529.310	946.103
poz. 49 - Utrzymanie rezultatów niektórych projektów zrealizowanych przy udziale środków z UE, w tym systemy informatyczne, a także środki na wsparcie potencjału realizacji zadań publicznych oraz 2.000 tys. zł na nauczanie języka śląskiego	820.616	-304.564	516.052
poz. 56 - Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania	3.969.399	-1.911.713	2.057.686
poz. 60 - Środki na przedsięwzięcia niskoemisyjne	167.500	-167.500	0
poz. 66 - Środki na uzupełnienie wzrostu wynagrodzeń w jednostkach sektora finansów publicznych	296.496	-188.119	108.377

W ustawie budżetowej na rok 2024 zostały zaplanowane rezerwy celowe w 71 pozycjach na kwotę 65.018.887 tys. zł.

Zgodnie z art. 154 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych podziału rezerw celowych dokonuje Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami lub

innymi dysponentami części budżetowych i zasadniczo realizowany jest on do 15 października danego roku budżetowego.

Podział rezerw celowych utworzonych w budżecie państwa następuje na podstawie decyzji Ministra Finansów o przeniesieniu do odpowiednich części budżetowych – przy zastosowaniu właściwej klasyfikacji wydatków budżetowych – określonych środków rezerw celowych, zgodnie z ich przeznaczeniem.

Wyjątek stanowią rezerwy celowe budżetu państwa, które funkcjonują do końca roku (np. rezerwy przeznaczone na finansowanie zobowiązań Skarbu Państwa, rezerwy przeznaczone na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków czy też rezerwy celowe planowane na podstawie art. 140 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych).

Oprócz ogólnych zasad związanych z podziałem rezerw celowych zdarzają się również przepisy wprowadzające modyfikację systemowych rozwiązań, do których w 2024 roku możemy zaliczyć np. przepisy ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw. Tzw. ustawa powodziowa przewiduje dodatkową podstawę prawną do podziału rezerw celowych dla niektórych województw z terminem do dnia 29 listopada 2024 r. (przepis art. 25). Kolejne zmiany w terminie podziału rezerwy w przypadku rezerwy celowej poz. 58 wprowadzają przepisy ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic”. Art. 81 wprowadza podział ww. rezerwy do 31 grudnia 2024 r.

Uwzględniając powyższe okoliczności dokonany został przegląd rezerw celowych w ramach którego zidentyfikowane zostały naturalne oszczędności budżetu państwa, które mogą zostać przesunięte na realizację innych wydatków budżetu państwa, które zostały zwiększone w projekcie niniejszej nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2024.

Oszczędności w rezerwach celowych wynikają z mniejszego niż pierwotnie planowano zapotrzebowania na środki.

Środki w rezerwach celowych stanowią konglomerat szacunkowych kwot dotyczących wielu zróżnicowanych zadań. Planowanie poszczególnych zadań do sfinansowania związane jest zatem m.in. z oszacowaniem przez podmioty zgłaszające poszczególne zadania do sfinansowania kosztów ich realizacji. Rzeczywisty poziom zapotrzebowania na finansowanie zadań ujętych w ramach rezerw celowych uległ zmniejszeniu na skutek konkretyzacji potrzeb, w stosunku do tych, które były zgłaszane na etapie procesu planowania środków w budżecie państwa.

Część 84 – Środki własne Unii Europejskiej

W limicie dysponenta części budżetowej 84 – Środki własne UE wystąpił nadmiar środków. Szacowana obecnie wysokość polskiej składki do budżetu UE na 2024 r. wynosi 33.910.060

tys. zł. Kwota ta została skalkulowana w oparciu o aktualny poziom wydatków budżetu UE, rozliczenia płatności składki za lata poprzednie oraz szacowany poziom dodatkowych wpłat do UE w 2024 r. Uwzględnia również szacunek wysokości poboru opłat celnych do grudnia br., który okazał się być niższy niż zakładano, a także dokonanie ewentualnych dodatkowych płatności z tytułu ceł. W rezultacie szacowana składka jest niższa o 550.000 tys. zł od kwoty wydatków ujętych w limicie części 84 – Środki własne UE ustalonego w wysokości 34.460.060 tys. zł.

4. Zmiany w planach finansowych państwowych funduszy celowych i państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych

W związku ze zmianami wydatków w poszczególnych częściach budżetu państwa dotyczącymi transferów do państwowych funduszy celowych oraz państwowych osób prawnych zmianie uległy również plany finansowe jednostek wymienionych poniżej:

- Funduszu Cyberbezpieczeństwa (FC) – w związku ze zwiększeniem dotacji z budżetu państwa z przeznaczeniem na finansowanie świadczenia teleinformatycznego dla osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa. Wzrost dotacji jest związany z większym zapotrzebowaniem na świadczenie teleinformatyczne i jest możliwy w związku z nowelizacją ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o szczególnych zasadach wynagradzania osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa, w której został zwiększony maksymalny limit wydatków z budżetu państwa. Zgodnie z art. 2 ust. 4 pkt 3) ww. ustawy przychodami Funduszu Cyberbezpieczeństwa są dotacje z budżetu państwa. Wobec powyższego zaktualizowano odpowiednie pozycje w ramach:
 - zadania wynikającego z ustawy tworzącej fundusz celowy - Wspieranie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych przed cyberzagrożeniami (świadczenie teleinformatyczne i koszty z nim związane),
 - strony przychodowej (dochodowej) i kosztowej (wydatkowej), w tym w zakresie dotacji z budżetu państwa dla państwowego funduszu celowego.
- Funduszu Emerytalno-Rentowego (FER) – w związku ze zwiększeniem dotacji z budżetu państwa przede wszystkim na skutek większej niż to pierwotnie planowano na etapie opracowywania projektu planu finansowego FER na 2024 rok liczby osób pobierających emeryturę rolniczą. Wzrost liczby świadczeniobiorców jest m.in. skutkiem funkcjonowania ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2022 r. poz. 1155), która zniósła konieczność spełnienia warunku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej w celu uzyskania przedmiotowego świadczenia w warunkach utrzymującego się wyżu demograficznego wśród świadczeniobiorców.

Ponadto zaktualizowano odpowiednie pozycje w ramach:

- stanu funduszu na początek roku w oparciu o faktyczne wykonanie FER na koniec 2023 roku, oraz
- strony przychodowej (dochodowej) i kosztowej (wydatkowej) w oparciu o ich przewidywane wykonanie w roku bieżącym.

- Polskiej Organizacji Turystycznej (POT) – w związku ze zwiększeniem dotacji podmiotowej z budżetu państwa o 2.000 tys. zł z przeznaczaniem na realizację działań związanych z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom powodzi w zakresie promowania atrakcyjności turystycznej i dostępności oferty turystycznej w części Polski dotkniętej powodzią z jednoczesnym zmniejszeniem o tę kwotę dotacji celowej. W myśl ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1541) POT może otrzymywać z budżetu państwa dotacje podmiotowe.

5. Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa

W 2024 r. limit deficytu budżetu państwa wyniesie 240.300,0 mln zł wobec planowanej w ustawie kwoty 184.000,0 mln zł. Założenia o pozostałych potrzebach pożyczkowych netto nie zostały zmienione w stosunku do pierwotnej ustawy, gdzie zostały założone w łącznej wysokości 68.271,5 mln zł, w tym deficyt budżetu środków europejskich w kwocie 32.508,4 mln zł.

Planuje się, że łączne potrzeby pożyczkowe netto w kwocie 308.571,5 mln zł (wobec 252.271,5 mln zł w ustawie) zostaną sfinansowane następująco:

- finansowanie krajowe ukształtuje się na poziomie 203.910,3 mln zł (w ustawie 148.808,1 mln zł),
- finansowanie zagraniczne wyniesie 104.661,2 mln zł (w ustawie 103.463,4 mln zł).

Najważniejsze zmiany w finansowaniu dotyczą następujących wielkości:

- zwiększenia finansowania krajowego o 55.102,2 mln zł w efekcie zwiększenia finansowania w skarbowych papierach wartościowych (o 11.032,7 mln zł) i wzrostu salda środków na rachunkach złotych budżetu państwa (o 44.069,5 mln zł),
- zwiększenia finansowania zagranicznego o 1.197,8 mln zł w efekcie zmniejszenia finansowania w instrumentach dłużnych (obligacje na rynkach zagranicznych, kredyty w międzynarodowych instytucjach finansowych, pożyczka z Unii Europejskiej w ramach części zwrotnej Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności) o 2.701,4 mln zł i większego wykorzystania zgromadzonych środków walutowych (saldo wyższe o 3.899,2 mln zł).